

**NÁRODNÍ
MONITOROVACÍ
STŘEDISKO
PRO DROGY
A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI**

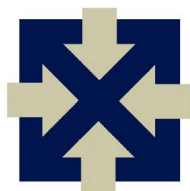
Úřad vlády České republiky
Nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: +420 296 153 222
fax: +420 296 153 264

**Zápis z 6. schůzky pracovní skupiny NMS
„Populační a školské průzkumy o postojích k užívání drog“
v Praze dne 14.6. 2005**

Přítomni: Mgr. Jana Brožová (ÚZIS), PhDr. Ladislav Csémy (PCP), PhDr. Petr Sadílek (LIC), Doc. PhDr. Marek Blatný (PSÚ AV ČR), Mgr. Pavla Lejčková (NMS)

Program:

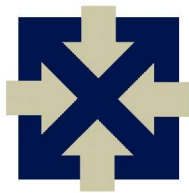
1. **Přehled realizovaných celopopulačních a školských průzkumů sledujících rozsah užívání drog a postoje a názory na užívání drog**
  - **Celopopulační studie o zdravotním stavu a životním stylu obyvatel České republiky v roce 2004** (Mgr. Brožová)
    - výběrové šetření zaměřené na užívání návykových látek (tabáku, alkoholu a nelegálních drog) v kontextu zdravotního stavu populace
    - dotazník vychází z Evropského modelového dotazníku (EMCDDA), doplněn o další otázky po konzultaci s pracovní skupinou
    - sběr dat: listopad 2004
    - analýza dat v průběhu roku 2005 – publikace výsledků do konce roku 2005
    - celkem dotázáno 3 526 respondentů ve věku 18-64 let; stratifikovaný výběr – věk, pohlaví, region, dosažené vzdělání
    - informace o neuskutečněných rozhovorech – 31,8 %
    - k dispozici Aktuální informace ÚZIS na webových stránkách www.uzis.cz: AI 7: Úvodní informace, AI 10: Charakteristika výběrového souboru, AI 16: Subjektivní pocit zdraví, AI 20: Postoje a názory na užívání návykových látek
    - další pokračování studie: další vlna plánována na rok 2007
    - problém: financování studie; v roce 2004 vyčleněna v rámci dotačního řízení RVKPP částka pokrývající sběr dat, nevyčleněny žádné finanční prostředky na analýzu dat a plánovanou publikaci; financování studie v roce 2007 není jisté
  - **Výběrové šetření o zdravotním stavu obyvatel ČR (HIS)** (Mgr. Brožová)
    - výběrové šetření zaměřené na zdraví obyvatel starších 15 let, realizováno pravidelně každé tři roky od roku 1993, naposledy v roce 2002
    - v roce 2005 nebude studie realizována vzhledem k problémům s dotazníkem a financováním studie
    - v současnosti probíhají jednání, zda bude studie odložena a realizována v roce 2006 nebo 2007 (pravděpodobnější termín realizace), možné je také nahrazení studie studií EUROHIS
    - vyčkává se na finalizaci modulu nového mezinárodně srovnatelného dotazníku (Evropská komise)
    - přesnější informace budou k dispozici v červenci

**NÁRODNÍ
MONITOROVACÍ
STŘEDISKO
PRO DROGY
A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI**

Úřad vlády České republiky
Nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: +420 296 153 222
fax: +420 296 153 264

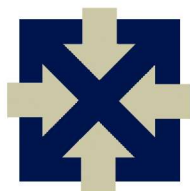
- **Projekt GENACIS** (PhDr. Csémy)
  - jednorázový projekt Gender, Alcohol and Culture International Study byl realizován v roce 2002, nebude se v budoucnu opakovat
  - financován z grantu EU a zdrojů WHO
  - primární zaměření na užívání alkoholu v dospělé populaci (18-64 let), v ČR do studie zahrnuto také užívání nelegálních drog, postoje a názory na užívání
  - není důvod v budoucnu opakovat – monitorování rozsahu užívání drog přebírá ÚZIS (Celopopulační studie o zdravotním stavu a životním stylu)
  - výsledky publikovány v mezinárodní zprávě (jeden výtisk bude k dispozici v knihovně NMS) a odborných časopisech

- **Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD)** (PhDr. Csémy)
  - projekt je zaměřen na užívání alkoholu a nelegálních drog mezi 16letými studenty středních škol, v ČR rozšířen také o 18leté studenty a NASUD (Národní studii o užívání drog), celkem v rámci studie bylo dotázáno více než 15 000 studentů
  - studie naposledy realizována v roce 2003, ČR se zapojila již do třetí vlny projektu
  - výsledky studie průběžně publikovány – koncem roku 2003 připraven stručný souhrn výsledků studie a technická zpráva z výzkumu
  - mezinárodní srovnání zveřejněno koncem roku 2004 (tisková konference k vydání mezinárodní zprávy z projektu)
  - v současnosti se připravuje souhrnná publikace výsledků studie – do konce června bude dokončena obsahová stránka publikace, do konce roku 2005 bude publikace vydána
  - ze strany středních škol, které se do studie zapojily, byl projeven zájem o výsledky – bude připravena stručná zpráva o výsledcích projektu (v tištěné podobě nebo na CD) a rozeslána jednotlivým školám
  - další vlna studie plánována na rok 2007 – sledování trendů vývoje v oblasti užívání návykových látek mezi mládeží je součástí výzkumného záměru Psychiatrického centra Praha (Laboratoř sociální psychiatrie)
  - je třeba dořešit otázku financování studie v roce 2007 – v roce 2003 byla financována prostřednictvím zadání veřejné zakázky Úřadem vlády ČR
  - mezinárodní skupina ESPAD: stále přibývají země, které se k projektu chtějí připojit; v současnosti jsou snahy více skupinu formalizovat a dělit na tématické pracovní skupiny
  - snaha vybudovat mezinárodní datový archiv, otázkou je, kdo ho bude spravovat a kdo bude mít přístup k datům
  - v ČR snaha více otevřít studii a její výsledky dalším institucím a odborníkům – studie obsahuje velké množství dosud nezpracovaných dat; data by mohla být k dispozici např. studentům

- **Studie HBSC** (PhDr. Csémy)
  - mezinárodní studie Health Behaviour in School-Aged Children, pravidelně se opakuje každé 4 roky, v ČR poprvé realizována v roce 1994 (Národní centrum podpory zdraví), naposledy v roce 2002 (Psychiatrické centrum Praha)

**NÁRODNÍ
MONITOROVACÍ
STŘEDISKO
PRO DROGY
A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI**

Úřad vlády České republiky
Nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: +420 296 153 222
fax: +420 296 153 264

- studie je zaměřená na psychické a somatické zdraví dětí ve věku 11, 13 a 15 let (tj. žáky 5., 7. a 9. tříd ZŠ)
- v roce 2002 poprvé zahrnuta také problematika užívání drog mezi 15letými žáky ZŠ
- tato vlna projektu je již ukončena, byla vydána mezinárodní zpráva
- další sběr dat je plánován na rok 2006 (květen): vzhledem k tomu, že se již nejedná o původní výzkum, ale monitoring situace, bylo zahájeno jednání s Ministerstvem zdravotnictví o možnostech financování projektu, další informace budou k dispozici koncem června 2005
- dlouhodobá spolupráce se zahraničím – existuje mezinárodní datový archiv (již od konce 80. let)
- v ČR snaha více otevřít studii a její výsledky dalším institucím a odborníkům (stejně jako v případě studie ESPAD)

- **Projekt SAHA (Social and Health Assessment)** (Doc. Blatný)
  - projekt zaměřený na rizikové faktory vývoje mládeže v městských oblastech, cílovou skupinou jsou žáci/studenti ve věku 12, 14 a 16 let (tj. 7. a 9. třídy ZŠ, 2. ročník SŠ)
  - není primárně epidemiologická studie sledující výskyt negativních jevů, ale výzkum zaměřený na psychologicko-psychiatrické souvislosti dětské vývojové psychopatologie; je však možné studii pro epidemiologické účely využívat
  - součástí je problematika užívání návykových látek, postoje a vnímání rizik
  - původně americký výzkum (od 90. let, opakovaný každé 2 roky), kolem roku 2000 byl realizován i v jiných zemích, v ČR realizován v roce 2003 (sběr dat proběhl na podzim 2003)
  - studie financována v rámci Programu podpory cíleného výzkumu a vývoje AV ČR, v dalším šetření bude o podporu usilováno opět u stejného zdroje
  - výsledky zveřejněny formou závěrečných zpráv z výzkumu (k dispozici na webových stránkách www.psu.cas.cz) a v odborných časopisech
  - jednotlivé školy budou o výsledcích informovány formou stručné zprávy z výzkumu

- **Reprezentativní šetření Lékařského informačního centra** (PhDr. Sadílek)
  - LIC každoročně již od roku 1995 realizuje reprezentativní průzkum v obecné populaci (cca 1600-1700 respondentů, reprezentativní z hlediska věku, pohlaví, regionu)
  - jednou za 2 roky reprezentativní průzkum mezi lékaři (cca 1200 respondentů)
  - průzkumy zaměřené na zdravotnictví – názory na zdravotní péči, kvalitu, financování zdravotnictví; bývají doplněné o otázky od různých institucí (Státní zdravotní ústav, Státní ústav pro kontrolu léčiv, Ústav lékařské etiky, lékařské fakulty)
  - probíhá v říjnu/listopadu, je možné zařadit další otázky
  - omezený čas (30 min), mezi lékaři nejde o řízený rozhovor, ale o dotazník, který lékaři vyplňují sami
  -
  - cena cca 10 000 Kč za otázku (uzavřenou), 12 000 za otevřenou otázku

**NÁRODNÍ
MONITOROVACÍ
STŘEDISKO
PRO DROGY
A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI**

Úřad vlády České republiky
Nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: +420 296 153 222
fax: +420 296 153 264

- LIC dodá základní data a zprávu z výzkumu
  - **Epidemiologie psychiatrických poruch v populaci** (PhDr. Csémy)
    - nový projekt Psychiatrického centra Praha, na období 2005-2007
    - sběr dat bude probíhat postupně v průběhu tří let
    - založené na standardizované metodě – CIDI
    - přímo řízené rozhovory
    - zahrnuje poruchy vyvolané tabákem, alkoholem a drogami
  - **Srovnávací výzkum Praha – Brémy** (Německo) (PhDr. Csémy)
    - zahájen v roce 2005 ve spolupráci se studenty Fakulty humanitních studií UK v Praze
    - na základě německé metodiky – kombinuje ESPAD a HBSC
    - průzkum v 8. třídách ZŠ, vzorek cca 20 škol (700-800 dětí)
    - snaha využít data i pro kvalitativní analýzu
    - listopad 2005: plánuje se jednodenní seminář pro zástupce škol, které se do projektu zapojily (školní metodici prevence), prezentace výsledků průzkumu, ale také odborné přednášky z oblasti primární prevence
    - vyžadován informovaný souhlas rodičů – negativní souhlas
    - podrobnější informace budou k dispozici v průběhu roku 2005
2. **Minimální set otázek pro celopopulační a školské průzkumy** (Mgr. Lejčková)
- jedná se o doporučené otázky pro realizaci populačních a školských průzkumů na regionální/lokální úrovni
  - jeden z úkolů pracovní skupiny definovaný v Národním akčním plánu drogového informačního systému (NAPDIS)
  - bude poskytnut zájemcům o realizaci průzkumů, k dispozici bude ke stažení na webových stránkách www.drogy-info.cz
  - komentáře a připomínky k minimálnímu setu budou konzultovány prostřednictvím e-mailu, definitivní set otázek bude k dispozici v srpnu 2005

Termín další schůzky pracovní skupiny:

Další schůzka se uskuteční v závislosti na vývoji jednotlivých průzkumů. Termín schůzky bude upřesněn v pozvánce.

Zpracovala: Pavla Lejčková
V Praze dne 20.6. 2005